

1919 platí v Dánsku § 323 nového civilního řádu soudního, jímž ukládá se cizím žalobcům, by k návrhu žalovaného dali žalobní jistotu, takže dočasné osvobození Československých státních občanů od povinnosti k žalobní jistotě v Dánsku přestalo dnem 1. října 1919, tudíž v době, kdy spor, o který se zde jedná, ve věci samé ještě ani nezapočal, a poněvadž v případech § 58 c. ř. s. za žalobní jistotu lze dle § 60, odstavec třetí c. ř. s. žádati i za řízení opravného a nelze proto žalující firmu sprostiti povinnosti k žalobní jistotě jedině proto, že v čase usnesení první stolice ještě neprošla lhůta, po kterou tuzemci v Dánsku dočasně osvobozeni byli od žalobní jistoty.

Nejvyšší soud obnovil usnesení první stolice.

D ů v o d y:

Jest zásadou civ. řádu soudního, že pro věcné a právní posuzování sporu jest rozhodným den, kdy byl vydán rozsudek prvního soudu. Ohledně žalobního nároku na plnění vyslovuje § 406 civ. ř. s. přímo a určitě, že nároku takovému lze vyhověti pouze tehdy, když plnění bylo v čase vydání rozsudku v první stolici již splatno. Poněvadž i nárok na složení jistoty ve sporu jest povahou svou nárokem na plnění, dlužno užiti i na mezisporu o jistotu zásady § 406 c. ř. s., a rozhoduje tedy v otázce, zda jistota jest požadována právem čili nic, právní stav platný v čase rozhodnutí mezisporu. V tomto případě bylo první stolicí rozhodnuto dne 25. září 1919, a v té době, jak první soud zcela správně na základě vysvětlení podaného ministerstvem spravedlnosti ze dne 1. září 1919 rozhodl, v Dánsku od příslušníků cizích států se jistota pro soudní náklady nepožadovala, a tedy dle § 57 odstavec druhý také pro Dánského žalobce nebylo povinnosti odpůrci složit jistotu ve sporu projednávaném v republice Československé. Výklad, který uvedenému výnosu ministerstva spravedlnosti dává soud rekursní, není správným; z výnosu toho jde jasně na jevo, že až do doby, kdy vstoupí v platnost zákon o výkonu soudnictví ze dne 11. dubna 1916, t. j. do 1. října 1919, od cizích žalobců v Dánsku jistota za náklady rozepře požadována býti nemohla; nebyl tedy cizí žalobce v Dánsku bezpodmínečně povinen, jistotu položit. Poukaz rekursního soudu k tomu, že spor, v němž jistota jest požadována, se rozvine teprve po 1. říjnu 1919, — že spor ve věci vůbec ještě nezačal, jak rekursní soud tvrdí, není správné, bylať již podána žalobní odpověď, — na věci ničeho nemůže měniti, zvláště když civilní řád soudní poskytuje možnost, aby, změnil-li se poměry za sporu, zvláště odpadne-li vzájemnost, i v dalším průběhu sporu byla jistota požadována.

Čís. 351.

Má-li strana o rozhodné skutečnosti svědka, jehož jména a bydliště nezná, jest na ní, by zachovala se dle ustanovení § 279 c. ř. s., a může pak po případě, zvědévši dodatečně jméno a bydliště svědka, domáhati se obnovy řízení dle § 531 c. ř. s. Nezachovala-li se tak, nemůže z důvodu § 530 c. ř. s. čís. 7 usilovati o obnovu řízení.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1919, Rv I 521/19.)

Žalobce, zamítnut byv v první stolici se žalobou, podal z rozsudku odvolání a zároveň domáhal se z důvodu § 530 čís. 7 c. ř. s. obnovy řízení, dovolávaje se o rozhodnutí svým skutkovým tvrzení svědka Karla B. a tvrdě, že o tomto svědku sice věděl již za řízení první stolice o sporu hlavním, že však teprve dva dny po rozsudku první stolice podařilo se mu vypátrati jméno a bydliště svědkovo. — První stolice zamítla žalobu o obnovu, uváživši toto: Žalobce znal svědka, který byl při vyjednávání se žalovaným přítomen, jako dělníka žalovaného. Tato skutečnost úplně stačila k tomu, by se mohl jeho svědectví za sporu dovolati, a bylo jeho procesuální povinností, by žádal za lhůtu k provedení důkazu tímto svědkem podle § 279 c. ř. s. a o přerušení řízení za této lhůty podle § 167 c. ř. s. Nezáleží na tom, zdali dle tvrzení žalovaného žalobce již před hlavním sporem onoho dělníka i dle jména znal, neboť nebylo by vyloučeno, že jméno zapomenouti mohl a proto důkaz o tom od žalovaného nabízený nebyl pro zbytečnost připuštěn. Rozhodnou je skutečnost, že žalobce nezachoval se podle předpisu § 279 c. ř. s. Kdyby lhůta k provedení důkazu určená byla uplynula bezvýsledně, byla by na místě žaloba o obnovu podle § 531 c. ř. s. pouze tím odůvodněná, že by použití důkazu v hlavním sporu bylo patrně přivodilo výsledek pro žalobce příznivější. Když ale žalobce předpisu § 279 c. ř. s. nepoužil, nemůže nyní tvrditi, že bez své viny nebyl s to nový průvodní prostředek před skončením jednání v hlavním sporu uplatniti (§ 530 posl. odst.). — O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil v podstatě z týchž důvodů, jako první stolice.

Nejvyšší soud nevyhověl žalobcovu dovolání.

Důvody:

Žalobce domáhá se obnovy řízení podle § 530 čís. 7 c. ř. s., by mohl v hlavním sporu vésti důkaz svědkem Karlem B. o skutkové okolnosti, kterou pokládá za důležitou a o níž odvolací soud projevil mínění, že potvrzení její svědkem bylo by mohlo míti za následek rozhodnutí hlavního sporu ve prospěch žalobcův. Avšak podle jasného znění § 530 čís. 7 c. ř. s. bylo by lze povolit žalobci obnovu řízení toliko tenkrát, kdyby byl teprve po skončeném ústním přelíčení v hlavním sporu našel tento průvodní prostředek nebo nabyt možnosti užití ho. Této zákonné podmínky zde není, neboť jde o důkaz svědkem, jenž byl dělníkem u žalovaného, když žalobce v polovici července 1918 se žalovaným na jeho dvoře jednal. Žalobce znal tento průvodní prostředek již před skončením řízení první stolice ve sporu hlavním, neboť podle spisů tohoto sporu výslovně sám přednesl při ústním přelíčení v první stolici souhlasně s přípravným svým spisem, že dělník žalovaného byl při tom, když v polovici července 1918 jednal se žalovaným na jeho dvoře, a ze spisů nikterak nevysvítá, že žalobce nemohl průvodního prostředku tohoto užití v hlavním sporu před skončením řízení první stolice, že totiž nemohl nabídnouti důkaz tímto svědkem. Žalobce tenkrát podle vlastního svého tvrzení pouze neznal jména a bydliště svědkova a vyslechnouti tohoto svědka nebylo ovšem lze, dokud adresa jeho zjištěna nebyla. To však nebylo, jak oba nižší soudy vzhledem na ustanovení §§ 279 i 335 c. ř. s. správně uvedly a odůvodnily, překážkou, by byl žalobce nenabídl důkaz tímto svědkem ve sporu hlavním před soudcem první stolice. Poněvadž toho neučinil, nemůže s úspěchem domáhati

se povolení obnovy sporu dle § 530 čís. 7 c. ř. s., neboť podle § 178 c. ř. s. každá strana jest povinna při hlavním přelíčení v první stolici nabídnouti důkazy, nutné ku zjištění jejích údajů, naproti čemuž podle §§ 266 a 275 až 278 věci soudu procesního jest, připustiti a provésti nebo dáti provésti vhodné důkazy o důležitých sporných skutečnostech. Ustanovení § 531 c. ř. s. pak rovněž nelze užiti ve prospěch žalobcův, neboť obnova dle tohoto § 531 jest jen tenkrát přípustna, když jde o důkaz, který byl ve sporu hlavním nabídnut, ale ve smyslu 2. odstavce § 279 c. ř. s. z jednání vyloučen, žalobce však důkazu, o který jde, ve hlavním sporu vůbec nenabídl. Dovolacího důvodu § 503 č. 4 c. ř. s. tedy zde není. Z toho, co uvedeno, následuje, že není důležité, zdali žalobce, jak tvrdil ve sporu o obnovu před soudcem první stolice, teprve po vynesení rozsudku v hlavním sporu zjistil jméno a bydliště svědka B-a. Nebylo tedy zapotřebí připustiti a provésti důkazy, žalobcem o tomto tvrzení nabídnuté, a řízení není vadným proto, poněvadž se tak nestalo. Ani uplatňovaného důvodu dovolacího § 503 č. 2 c. ř. s. tedy zde není.

Čís. 352.

Vyloučena-li z právního obchodu věc, o níž byla uzavřena smlouva dodací, záleží na tom, zda zákaz právního obchodu vydán před uplynutím, či po uplynutí dodací lhůty. V onom případě platí ustanovení § 880 obč. zák., v tomto případě platí smlouva a liknavý prodávatel jest práv z náhrady škody pro nesplnění smlouvy.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1919, Rv I 569/19.)

Firma A. zakoupila od firmy B. větší počet šrotovníků, firma B. opozdila se zaviněně s dodáním přes ujednanou dodací lhůtu. Po uplynutí dodací lhůty vydáno nařízení, dle něhož prodej šrotovníků připuštěn jen na úřední povolení. Firma B. ucházela se o úřední povolení, leč marně. Po té podala na ni objednatelka žalobu o náhradu škody pro nesplnění smlouvy. — **P r v á s t o l i c e** uznala dle žalobní žádosti. — **O d v o l a c í s o u d** rozsudek první stolice potvrdil, v podstatě z těchto důvodů: Nařízením vyloučeny šrotovníky z právního obchodu. O tomto případě mluví § 880 obč. zák. řka, že vyloučí-li se předmět smlouvy z právního obchodu ještě před jeho odevzdáním, má se věc tak, jako by smlouva uzavřena nebyla. Tím by ovšem žalobce byl odbyt. Než předpis ten není všecek. Dle § 1048 obč. zák., jenž podle § 1066 obč. zák. i pro smlouvu kupní platí, dlužno rozeznávati, pokud jde právě o úplatné smlouvy, o nichž tento předpis jedná, má se takto k onomu (§ 880 obč. zák.) jako speciální ku všeobecnému, — zda byl předmět smlouvy z právního obchodu vyloučen před dobou k odevzdání stanovenou čili teprv po ní, takže přijde na to, je-li prodávatel v prodlení s odevzdáním čili nic: smlouva pokládá se za neuzavřenou toliko v tom případě, že jest doba odevzdání ustanovena a zákaz právního obchodu stihne věc »v mezičase«, t. j. před tou dobou, takže prodávatel nebyl ještě v prodlení. Soudem z opaku vyplývá z toho, že byl-li prodávatel už v prodlení s odevzdáním, když zákaz vyšel, platí smlouva a jest prodávatel práv dle § 1047, 1066 a 920 a násl. obč. zák. náhradou škody, zejména též